

Информационното съдържание на брошурата отразява състоянието на българското законодателство и практика към юни 2015г.

Автор е адв. Валерия Иларева и експертен екип, по възложение на Фондация за достъп до права - ФАР (farbg.eu) в рамките на проект „Подобряване на достъпа до права на бежанците в България чрез повишаване на информираността и знанието“ (refugees.farbg.eu), финансиран по Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство www.ngogrants.bg.

Цялата отговорност за съдържанието на брошурата се носи от ФАР и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

Възпроизвеждане на съдържанието на брошурата е допустимо при условие на точно посочване на източника и автора, като освобождаване от това условие има само при лично ползване.

Фондация за
достъп до права

Foundation for
Access to Rights

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ ЗА ТЪРСЕЩИ ЗАКРИЛА И УБЕЖИЩЕ В БЪЛГАРИЯ

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОСТЪП ДО ТЯХ

ПРОЦЕСЪТ НА РАЗГЛЕЖДАНЕТО НА МОЛБАТА ВИ ЗА ЗАКРИЛА Е ЕДНОВРЕМЕННО И ПРОЦЕС НА ВАШАТА АДАПТАЦИЯ КЪМ ПРИЕМАЩОТО ОБЩЕСТВО. ПОЗНАВАНЕТО НА ПРАВАТА, КОИТО ИМАТЕ, И НАЧИНИТЕ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО ИМ, Е ВАЖНА ИНВЕСТИЦИЯ И ВЪВ ВАШАТА УСПЕШНА ИНТЕГРАЦИЯ.

АКО СТЕ НЕПЪЛНОЛЕТЕН (НЯМАТЕ НАВЪРШЕНИ 18 ГОДИНИ), ВИЕ ИМАТЕ НЯКОИ СПЕЦИАЛНИ ПРАВА. МОЛЯ ПОГЛЕДНЕТЕ В КРАЯ НА БРОШУРАТА.

ДОСТЪП ДО ПРОЦЕДУРАТА ПО РАЗГЛЕЖДАНЕ МОЛБАТА ВИ ЗА ЗАКРИЛА

1 ВСЕКИ ЧОВЕК ИМА ПРАВО ДА ТЪРСИ УБЕЖИЩЕ (МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА), КОГАТО Е ПРЕСЛЕДВАН ИЛИ ИМА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И СИГУРНОСТТА МУ.

Това право се осъществява като подадете молба, която съдържа искане за закрила (убежище) от Република България. Можете да подадете молбата като устно заявите пред длъжностно лице, че искате закрила или убежище, или като подадете писмена молба. Писмената молба може да напишете на Вашия роден език. Когато молбата е подадена пред друг държавен орган, той е длъжен незабавно да я изпрати на Държавната агенция за бежанците (ако сте поискали международна закрила) или на Президента (ако сте поискали убежище).

В България основният компетентен орган по отношение на молбите за закрила е **Председателят на Държавната агенция за бежанците (наричана по-долу „ДАБ“)**. Той предоставя статут на бежанец съгласно Женевската конвенция за статута на бежанците и хуманитарен статут в случаи на сериозен риск от тежки посегателства върху Вас. Статутът на бежанец и хуманитарният статут най-общо се наричат „международна закрила“. Решенията на председателя на ДАБ съдържат мотиви и подлежат на обжалване пред съда.

Друг компетентен орган в България е **Президентът на Републиката**, към който е създадена **Комисия по предоставяне на убежище**. Президентът на Република България предоставя убежище на чужденци, преследвани заради техните убеждения или дейност в защита на международно признати права и свободи и когато прецени, че държавните интереси или особени обстоятелства налагат това. Решенията на председателя на Комисията към Президента, обаче, не могат да се обжалват пред Съд.

От този момент имате право да останете на територията на Република България до окончателното решение по молбата Ви.

За да докажете, че сте подал молба за закрила, поискайте от длъжностното лице, на което сте дали писмената си молба, да Ви предостави входящ номер. Ако сте подали молба за закрила в ДАБ и **3 дни** след подаването на молбата за закрила ДАБ не Ви регистрира (посредством интервю с Вас, вземане на пръстови отпечатъци и предоставяне на регистрационна карта), имате право да заведете иск в Съда срещу бездействието на председателя на ДАБ. Имате право да заведете такъв иск и когато сте подали молбата си за закрила пред друг орган и **6 дни** след подаването на молбата за закрила, ДАБ не е извършила регистрацията на молбата Ви за закрила. Искът е на основание член 257 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с член 6 от Директива 2013/32/ЕС.

Ако спрямо Вас бъде заведено наказателно дело за незаконно пресичане на границата, трябва да знаете, че съгласно член 279, алинея 5 от Наказателния кодекс на Република България пресичането на границата не е престъпление, ако сте го извършили с цел да търсите убежище (закрила). Можете да се позовете на тази разпоредба, когато Ви заведат пред съдия, и да не се признавате за виновен.

Ако Ви осъдят за нелегално влизане в България, обикновено присъдата е „словна“, тоест, имате наложено наказание за лишаване от свобода за няколко месеца, но то не се изпълнява, а Ви е даден изпитателен срок, през който не трябва да извършвате отново престъплението. Ако през този изпитателен срок отново преминете границата нелегално или направите опит за това (за излизане от България), Вие ще изтърпите две наказания сумарно в затвор.

ПО ВРЕМЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО РАЗГЛЕЖДАНЕ НА МОЛБАТА ВИ ЗА ЗАКРИЛА

4

ПРИ РЕГИСТРАЦИЯТА ВИ КАТО ТЪРСЕЩ ЗАКРИЛА, ДАБ ЩЕ ВЗЕМЕ ВАШИТЕ ПРЪСЛОВИ ОТПЕЧАТЪЦИ И ЩЕ СЪБЕРЕ ВАШИ ОСНОВНИ ЛИЧНИ ДАННИ

Това е стандартна процедура. Можете да помолите длъжностните лица да се представят, че принадлежат към ДАБ. Пръстовите отпечатащи и личните данни са необходими за идентификация на Вашата самоличност, гражданство (страна на произход) и за определяне на държавата, компетентна да разгледа молбата Ви за закрила съгласно т.нар. Дъблински регламент. Ваше задължение е да дадете пръстови отпечатащи.

Документите Ви за самоличност ще бъдат задържани на съхранение в ДАБ. Ако по уважителна причина е необходимо временно да вземете националния Ви паспорт, подайте молба за това.

5

ПРАВО НА ИНФОРМАЦИЯ

Не по-късно от 15 дни от подаването на молбата за закрила (убежище), имате право в писмен вид да бъдете упътен на език, който разбирате, относно процедурата, която ще се следва при разглеждане на молбата Ви, и за Вашите права и задължения, както и за организации, предоставящи правна и социална помощ на чужденци. Можете да поискате тази информация да Ви бъде дадена и устно.

По време на производството също така имате право на подслон и храна, на социално подпомагане по реда и в размера, определени за българските граждани, на здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване при условията и по реда за българските граждани, на психологическа помощ, да получите регистрационна карта, на преводач или тълковник.

ВНИМАНИЕ: Никой не може да Ви задължава да живеете на т.нар. „външен адрес“ за своя сметка, вместо в Регистрационно-приемателен център на ДАБ. Представянето на „външен адрес“ не може да бъде поставяно като условие за Вашата регистрация или за издаване на регистрационна карта. Имате право на регистрационна карта в срок от три дни от подаването на молбата за международна закрила.

ВНИМАНИЕ: Ако спазвате правилника за вътрешния ред на Регистрационно-приемателния център, където сте настанени, никой няма право да Ви гони оттам поради това, че принадлежите към определена националност или „нямате шанс“ за статут. Ако получите отказ на статут от ДАБ, но подадете жалба срещу това решение навреме, имате право да останете в мястото си на настаняване и по време на делото в Съда.

Имате **право да започнете да работите** в Република България не по-късно от 9 месеца от датата, на която сте подали молбата си за международна закрила. Тъй като предстоят законодателни промени, информирайте се за актуалния период от време, след който можете да работите в България.

ДАБ има правомощия да организира курсове по **български език и професионална квалификация**. Информирайте се за наличните възможности към момента.

Вие принадлежите към уязвима група лица, ако сте под 18 години (непълнолетен), непридружен непълнолетен, лице с увреждания, възрастен човек над 65 години, бременна жена, самотен родител с ненавършило пълнолетие дете (деца), жертва на трафик на хора, лице с тежки здравословни проблеми, лице с психични разстройства или лице, което е понесло изтезания, изнасилвания или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, на пример жена — жертва на генитално осакатяване.

Лицата, които принадлежат към уязвими групи, могат да имат специфични нужди. Държавата има задължение да отчита тези специфични потребности по отношение на условията на приема Ви (посочени по-горе) и процедурата по разглеждане на молбата Ви за закрила (следваща по-долу). Ако считате, че имате такива специфични потребности, настоявайте пред длъжностните лица да бъдат отчитани и да Ви бъде оказвана подкрепа.

8

ПРОЦЕДУРАТА ПО РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА МОЛБАТА ВИ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

Първа стъпка от процедурата е т.нар. **Дъблинско производство**, което следва да реши дали България или друга държава, прилагаща т.нар Регламент „Дъблин“ (604/2013), е отговорна да разгледа и реши молбата Ви за закрила със сила за всички държави, участващи в Дъблинския механизъм за разпределение на молбите за закрила. С Вас ще бъде проведено интервю, в което основно ще бъдете питан за начина и маршрута на влизане в България. Ако членове на семейството Ви пребивават легално или са в процедура за разглеждане на молба за закрила в друга страна-членка на ЕС заявете това на интервюто. В общия случай сроковете са три месеца за извършване проверка на доказателствата и решаване дали да се отправи запитване за поемане на отговорност за разглеждане на молбата Ви до друга държава и два месеца за отговор на тази държава, ако е отправено запитване. Ако не се направи запитване, след третия месец от регистрацията Ви, отговорността за разглеждане на молбата Ви преминава към България. Ще Ви бъде връчено Решение, което имате право да обжалвате пред съд **В**

срок от 7 дни от съобщаването му. Решението на съдията ще е окончателно и няма да подлежи на по-нататъшно обжалване.

След като изтече 7-дневният срок от връчване на Дъблинското решение за образуване на производството Ви в България, Вие автоматично преминавате в т.нар. **„ускорено производство“** по разглеждане на молбата Ви за закрила. То протича в първите 3 дни след изтичане на 7-дневния срок за обжалване на Дъблинското решение.

ВНИМАНИЕ: Това интервю е много важно за вас. По време на него трябва да убедите служителя на ДАБ, че отговаряте на критериите за закрила (вижте ги по-долу). Представете подробно всички факти и доказателства относно причините да търсите закрила. Възможно е това да е последното Ви интервю преди решението. Ако интервюистът прецени, че молбата Ви е явно неоснователна, в рамките на посочените три дни спрямо Вас ще бъде издадено Решение за отказ на международна закрила. Имате право да го обжалвате пред съд в 7-дневен срок от съобщаването му. Решението на съдията ще е окончателно и няма да подлежи на по-нататъшно обжалване. Подгответе се добре за делото и не пропускайте да поддържате връзка и да съдействате на своя адвокат (за правото на адвокат прочетете по-долу). Ако решението на Съда е във Ваша полза, ДАБ ще бъде задължена да Ви допусне до „общо производство“.

Ако в посочения по-горе тридневен срок не бъде взето решение по молбата Ви или ако Съдът е отменил решението, което Ви е било издадено в ускорено производство, Вие автоматично преминавате в т.нар. **„общо производство“** по разглеждане на молбата Ви за закрила. Интервюто (съвети относно интервюто вижте по-долу) и представените от Вас доказателства имат ключово значение за решението на председателя на ДАБ по молбата Ви. Срокът за издаване на решение в рамките на общото производство е три месеца, но може да бъде удължен с допълнителни до три месеца. Имате право да изискате да бъдете уведомен за това удължаване. Тези срокове обаче са по-скоро ориентировъчни, отколкото задължителни, и е възможно производството да продължи по-дълго. Ако с Решението си Председателят на ДАБ издаде отказ по молбата Ви, имате право да го обжалвате пред съд в 14-дневен срок от съобщаването. Решението на първия съд подлежи на обжалване пред Върховния административен съд. По време на обжалването имате същите права като лице в производство по разглеждане на молбата му за закрила, тъй като отказът все още не е влязъл в сила. Ако спечелите делото и съдът върне молбата Ви за ново произнасяне, председателят на ДАБ е длъжен да издаде новото решение в съответствие с указанията, дадени от Съда, в срок от 14 дни. Ако не го направи, Председателят на ДАБ може да бъде наказан с глоба за неизпълнение на задължение,

произтичащо от съдебен акт, с подаване от Ваша страна на искане в същия съд съгласно член 304 от АПК.

Ако новото решение, което получите от ДАБ, противоречи на задължителните указания на Съда, то е нищожно и трябва отново да го обжалвате в Съда в срока, който е посочен.

ВНИМАНИЕ: ДАБ изпраща всички съобщения до Вас на посочения в регистрационната Ви карта адрес. Уверете се, че имате достъп и проверявате пощата си! Ако не бъдете намерен за връчване на съобщението, то ще се счита за предадено и е възможно да пропуснете важно действие или срок за обжалване. Ако промените адреса си, Вие сте задължен да уведомите за това ДАБ и новият адрес трябва да бъде вписан в картата Ви.

9

СПИРАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Една от най-честите причини за спиране и прекратяване на производството по разглеждане на молбата за международна закрила е неявяването при покана (често за интервю) от ДАБ. При неявяване от Ваша страна, производството ще бъде спряно. Ако в рамките на три месеца от спирането не се явите пред длъжностно лице на ДАБ, за да представите обективни причини за отсъствието си, производството ще бъде прекратено и ще изгубите правата си като търсещ закрила.

Друга често срещана причина за прекратяване на производството е доброволното оттегляне на молбата за закрила. Мислете добре преди да предприемете подобна стъпка, тъй като след издаването на решение за прекратяване, не можете да го отмените.

Интервюто с Вас от длъжностни лица на ДАБ има ключова роля. Подгответе се добре за него!

Интервюто се провежда по въпросник, който интервюистът попълва, а след това ще Ви поканят да подпишете. **Първите въпроси** от този въпросник на интервюто са „Чувствате ли се добре (здрав) в момента на провеждане на интервюто“, „Разбирате ли превода“, „Съгласен ли сте този служител да бъде Ваш интервюист“. Ако отговорите Ви на някой от тези въпроси са отрицателни, имате право да отложите интервюто за друга дата.

ВНИМАНИЕ: Имате право Вашият интервюист и преводач да бъдат от **същия пол** като Вашия (ако сте жена, имате право интервюистът и преводачът също да са жени; ако сте мъж, имате право интервюистът и преводачът също да са мъже). Ако желаете това, трябва изрично да заявите желанието си и да се уверите, че искането Ви е записано в бележките (протокола) от интервюто.

По време на интервюто обърнете внимание на най-важното според Вас (вижте по-долу критериите и условията за получаване на статут на закрила). Обърнете внимание дали това, на което държите, е записано в протокола. Ако по време на интервюто не сте успели да разкажете най-важното за Вас, използвайте последния въпрос от въпросника „Имате ли да добавите нещо друго?“, за да го кажете и да бъде записано.

Протоколът (бележките) от интервюто трябва да Ви бъде прочетен и преведен и едва тогава да бъдете поканен да го подпишете. **Имате право да не подписвате протокола (бележките) от интервюто, ако не Ви е прочетен и преведен изцяло или ако е непълен или неточен.** Уверете се, че няма грешки и че е записано всичко. **Малки грешки като разминавания в дати и години могат да станат причина да Ви бъде отказана закрила.**

В началото на интервюто ще Ви бъде предложена за подпис декларация относно това дали сте съгласен или не да бъде направен аудио запис на интервюто. **Съветваме Ви да поискате аудиозапис, тъй като това е гаранция за Вашите права.** В случай, че впоследствие се окаже, че има разминаване между Вашите твърдения и

писмения протокол от интервюто, Съдът може да изслуша записа с това, което сте казал по време на интервюто.

Имате право на **адвокат или защитник** (вижте „Право на адвокат и правна помощ“) по време на интервюто. Ако държите на присъствието му, предложете на интервюиста и преводача да се уговорят за удобна на всички дата за провеждане на интервюто.

11

ЕКСПЕРТИЗИ

Понякога за изясняване на ситуацията по случая са необходими специални експертни познания, които водещият производството служител няма. Например, за разпознаване на психичните и физическите белези, причинени от насилие, са необходими специални познания от областта на психологията и медицината. В такъв случай помолете органът да назначи вещо лице – експерт, което да изготви експертиза за изясняване на възникналите въпроси. Експертизата е доказателствено средство, тоест, начин да докажете твърденията си.

12

КРИТЕРИИ И УСЛОВИЯ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА СТАТУТ НА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

Статут на бежанец се признава на лице, което има основателен страх от преследване (нарушаване на основните му човешки права) в страната му на гражданство или на предишно обичайно пребиваване поради някоя от следните пет причини: неговата раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения.

Понякога определено поведение може да се тълкува от властимащите като изразяване на негативно отношение към установения режим и това да има като последица да Ви бъде вменена политическа, религиозна или друга принадлежност, макар в действителност да нямате такава. Това също е важно и трябва да го кажете на интервюто в своя полза.

ВНИМАНИЕ: Международната закрила се предоставя, само ако докажете, че **не можете да получите закрила във Вашата държава**. Затова на интервюто ще трябва да обясните дали сте се оплакал в полицията и, ако не, по каква причина не сте го направил.

Субсидиарна закрила (хуманитарен статут) се предоставя на лице, което в страната си на произход е изложено на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание или екзекуция, изтезание или нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, тежки и лични заплахи поради насилие в случай на вътрешен или международен въоръжен конфликт.

Фактът, че вече сте бил преследван или вече сте понесъл тежко посегателство, или сте бил обект на директни заплахи, може да е **сериозен признак за основателни опасения** това да се повтори, ако се върнете. Също така, нещо, което се е случило с Ваши приятели и роднини, както и с други представители на същата група, може да е показател за основателността на опасенията Ви. Законите на страната на произход и, по-специално, начинът на тяхното прилагане, също са от значение.

Ако в определени части на страната Ви на произход за Вас няма опасност от преследване или тежки посегателства, е вероятно да Ви бъде отказана международна закрила. Затова на интервюто може да бъдете питан дали в страната Ви имате **алтернатива за вътрешно разселване**.

Хуманитарен статут може да бъде предоставен и по други причини от хуманитарен характер.

13

ТРЕТА СИГУРНА СТРАНА – ОСНОВАНИЕ ЗА ОТКАЗ НА ЗАКРИЛА

Дори ако отговаряте на критериите за признаване на статут на международна закрила поради основателни опасения от преследване или тежки посегателства в страната Ви на произход, компетентният орган може да Ви откаже закрила, ако констатира наличие на т.нар. „трета сигурна страна“ във Вашия случай. Това се случва, ако се установи, че между друга сигурна страна и Вас съществува връзка, на основание на която е разумно Вие да отидете в тази страна.

ВНИМАНИЕ: Турция не може да се разглежда като трета сигурна страна, тъй като тя не прилага Женевската конвенция за статута на бежанците спрямо лица, идващи от държави извън Европа.

14

ИЗКЛЮЧВАНЕ

Компетентният орган може да Ви откаже закрила, ако констатира, че сте извършил тежки престъпления, които нямат политически характер, или особено жестоки действия, както и ако има основания да се смята, че представлявате опасност за националната сигурност или за обществото.

15

РОЛЯ НА ПРЕДСТАВИТЕЛЯ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИСАР НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ ЗА БЕЖАНЦИТЕ (ВКБООН)

В България статут на бежанец се предоставя и на чужденец, намиращ се на територията на Република България, признат като бежанец по мандата на ВКБООН. Ако сте признат бежанец и имате документ, удостоверяващ това, незабавно го представете на ДАБ, а в случай, че не е у вас, се обърнете към Представителството на ВКБООН в България.

ВКБООН чрез своя представител в Република България има право на информация, както и на достъп до всеки етап от производството Ви за предоставяне на международна закрила. Той може да се запознава с Вашия случай и да дава писмено или устно мнение по него.

16

ПРОЦЕДУРА ПО РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА МОЛБАТА ВИ ЗА УБЕЖИЩЕ

Производството се развива при Администрацията на Президента на Република България и, по-конкретно, Комисията по предоставяне на убежище. Ако подадете на място своята писмена молба, Вие веднага ще получите входящ номер. След няколко дни ще получите и писмо от Председателя на Комисията на посочения от Вас адрес, което потвърждава образуването на производство по разглеждане на молбата Ви за убежище и Ви

информира за правата и задълженията Ви. С това писмо е необходимо да отидете в ДАБ, където ще бъде извършена регистрацията Ви и ще бъде проведено интервю.

Ще получите регистрационна карта и имате същите права на прием като търсещите закрила (посочени по-горе).

Подайте всички доказателства в подкрепа на молбата Ви за убежище пряко в Администрацията на Президента на Република България. На посочения от Вас адрес ще получите съобщение с резултата от решението по молбата Ви. Това решение не подлежи на обжалване пред Съд.

ПРАВО НА АДВОКАТ И ПРАВНА ПОМОЩ

В България има различни неправителствени организации, които биха Ви предоставили безплатна правна помощ. Въпреки че Вие не заплащате правната помощ, имате право на уважително отношение и на информация относно всяко правно действие, което се извършва за Вас. **При обжалване на отказ за закрила, попитайте дали организацията ще Ви предостави адвокат пред Съда.** Преди да подпишете документи, помолете да Ви бъдат преведени и да Ви бъде разяснено съдържанието им. Помолете за контакти за връзка с организацията/ Вашия адвокат.

Към българското Министерство на правосъдието има Национално бюро за правна помощ, откъдето също можете да получите безплатен служебен адвокат: <http://www.nbpp.government.bg/en/>

ВНИМАНИЕ: Поддържайте активна връзка с Вашия адвокат – Вашето сътрудничество е условие за успеха на делото Ви.

Имате право да оттеглите пълномощията от сегашния си адвокат и да упълномощите друг. За тази цел подайте писмено уведомление до адвоката и до държавния орган, пред когото досегашният адвокат Ви е представлявал.

АКО ПРОИЗВОДСТВОТО ПО РАЗГЛЕЖДАНЕ НА МОЛБАТА ВИ ЗА ЗАКРИЛА ПРИКЛЮЧИ С ОКОНЧАТЕЛЕН ОТКАЗ

Ако не успеете да отмените решението за отказ на закрила по съдебен ред или получите отказ на убежище от Президентството, Вие губите правото си да останете на територията на Република България. Ако не напуснете доброволно страната и не предприемете никакви правни стъпки за уреждане на положението Ви, рискувате да бъдете задържан с оглед на принудителното Ви връщане в страната на произход.

18

ПОСЛЕДВАЩА МОЛБА ЗА ЗАКРИЛА

Ако във Вашия случай има нови обстоятелства от съществено значение за личното Ви положение или държавата Ви на произход, имате право да подадете нова молба за закрила (вижте по-горе „Достъп до процедурата“). При последваща молба за закрила имате по-малко права. Освен ако не принадлежите към уязвима група (виж по-горе), нямате право на подслон, храна и социално подпомагане. Въпреки това, **имате право** на здравно осигуряване и безплатно ползване на медицинско обслужване при условията и по реда за българските граждани. Много е важно да представите новите обстоятелства и доказателства по молбата Ви, за да не бъде отхвърлена като явно неоснователна в ускорено производство (виж по-горе).

НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА (ПОД 18 ГОДИНИ) - СПЕЦИАЛНИ ПРАВА:

В допълнение към посочените по-горе права, децата (хората под 18-годишна възраст) имат следните специални права:

19

ПРЕДИМСТВО НА ВАШИЯ НАЙ-ДОБЪР ИНТЕРЕС И ОТЧИТАНЕ НА ОСОБЕНОТО ВИ ПОЛОЖЕНИЕ

Поради Вашата крехка възраст, законът приема, че Вие все още сте уязвим и задължава всички държавни органи да се съобразяват с Вашето особено положение като винаги отдават предимство на това, което е във Ваш най-добър интерес. Ако имате нужда от нещо, не се колебайте да го посочите и да помолите да бъде отчетено.

20

ПРАВО ДА БЪДЕШ ИЗСЛУШАН

Въпреки че законът приема, че все още сте уязвим, Вие имате право да бъдете изслушан и Вашето мнение да бъде взето под внимание във всички процедури. Преди изслушването Ви, държавният орган трябва да Ви осигури необходимата информация, която да Ви помогне да формирате мнението си, и да Ви уведоми за евентуалните последици от Вашите желания.

21

ПРАВО ДА СИ ЗАЕДНО СЪС СЕМЕЙСТВОТО

Ако в България са и други членове на Вашето семейство, имате право да изисквате държавните органи да уважават целостта на семейството Ви и да не бъдете разделяни. Имате право родител или друго лице, което полага грижи за Вас, или друг близък, когото познавате, да присъства на изслушването Ви пред държавни органи, с изключение на случаите, когато това не отговаря на Вашия интерес.

22

АКО В БЪЛГАРИЯ СТЕ БЕЗ СВОИТЕ РОДИТЕЛИ

Ако в Европейска държава, която участва в т.нар. Дъблински регламент, се намира член на семейството Ви или роднина, имате право да отидете при тях, ако заявите това възможно най-скоро и България направи запитване до съответната държава навреме (виж по-горе „Процедура и Дъблинско производство“).

Въпреки че в България не сте придружен от своите родители, българските власти могат да Ви разглеждат като „придружен“ от друго лице, което отговаря за Вас по силата на закон или обичай. Уверете се, че наистина познавате Вашия „**придружител**“ и че този официален придружител наистина отговаря за Вас. Вашият „придружител“ ще е необходим да заверява с подписа си всяко Ваше правно действие докато навършите 18 години.

Ако българските власти приемат, че сте „**непридружен**“, Вие ще бъдете представляван от **социален работник** по време на производството по разглеждане на молбата Ви за закрила. Социалният работник ще дойде на интервютата с Вас в ДАБ. Помолете да бъдете запознат с Вашия социален работник, както и за контакти за връзка с него.

Освен това, ако сте „непридружен“, по закон кметът на общината, в която се намирате, следва да Ви назначи **попечител**, с когото да живеете заедно, да се грижи за Вас и да дава съгласие за действията Ви изобщо, но в момента на практика това рядко се случва. Ако сте настанен в специален дом за деца във Вашето положение, директорът на този дом става Ваш попечител.

23

АДВОКАТ

Имате право на правна помощ и адвокат не само за писане на жалба, но и по време на всички производства пред държавни органи, които засягат Ваши права и интереси. Например, можете да изисквате с Вас да присъства адвокат по време на регистрацията Ви и интервюта в ДАБ. Можете да доведете своя адвокат, ако вече имате, или да помолите ДАБ да помогне да Ви се назначи служебен адвокат от Националното бюро за правна помощ.

24

ПРАВО НА ОБРАЗОВАНИЕ. КУРС ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК.

За да можете да упражните правото си да започнете или продължите своето образование в българско училище, е необходимо да знаете български език. ДАБ има правомощия да организира курсове по български език, а някои неправителствени организации също предоставят шанс да научите езика. Информирайте се за наличните възможности. Поискайте да получите безплатно учебно помагало и разговорник по български език за бежанци (издадени съответно от организациите „Каритас“ и „Съвет на жените-бежанки“, с подкрепата на ВКБООН).